

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 31.
Sibenik, 30. srpnja 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17
RUKOMSI SE NE VRAĆAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Nauk prošlosti

Novine svaki dan zabilježe koju znamenitu godišnjicu. Tako se sjećamo, što je bilo i što se dogodilo prije 100, 500, 1000, a i više godina. — Utješno je, kad nam te godišnjice obnavljaju u pameti najveće pronalaskes ljudskog uma, znamenita djela istaknutih ljudi i uspjehe pojedinih pokoljenja. Ali ima i tužnih godišnjica, nad kojima bismo morali plakati kao seljak nad uništenom ljetinom. Takve tužne godišnjice su: svi ratovi, pobune, prevrati, revolucije.

Pred 150 godina, računa se, započela je francuska revolucija. 1789 godine pala je tvrđava Bastilja, i time je dan znak za ubijanje i klanje.

Kad se danas sjetimo, što je francuska revolucija željela postići, a što je postigla, onda moramo uskliknuti: O, kako smo mi ljudi maleni i bijedni, umišljeni i okrutni, podli i nepopravljivi.

Pod plamenim geslom: Jednakost, bratstvo i sloboda! — rušila su se zdanja tisućljeća, da se, tobože, na tim ruševinama sagradi nova i veličanstvena zgrada, obložena mramorom, urešena svilom i zlatom.

Palo je na tisuće glava; uništene su milijardske vrijednosti. A što je postignuto! — Zar jednakost, bratstvo i sloboda! O jednakosti u današnjem bezdušnom kapitalističkom društvu ne može se uopće ni govoriti. U ime bratstva se često mrzimo, koljemo i plijenimo, a sloboda je još uvijek zapostavljena i tužna sirotica.

Skupa s ruševinama francuske revolucije srušile se i njezini ideali. Istina: promijenile se mnoga imena, vođe i zakoni, ali čovjek je ostao isti; ostao je gramziv, častoljubiv, okrutan i zloban. Pa što nam koristi, ako promijenimo sve uredbe i zakone, sve vlasti i poglavarstva, sva imena i prezimena, a čovjeka ne promijenimo! — Dočim, ako čovjeka promijenimo, sve ostalo može ostati staro, i opet ćemo biti zadovoljni! Čovječanstvo će biti sređeno!

Silom se mijenjaju vanjske okolnosti, ali ne unutarnji duh; oblik, a ne život.

Iza nas je golemo i sigurno iskustvo vjekova. Ono nas uči, kako je svaki rat, svako nasilje samo štetovalo čovječanstvu; i kako se neprestano vrtimo oko sebe, u krugu, jer još uvijek, mjesto ljubavi, caruje mržnja, ta najveća i najopasnija zločinka i rušiteljica.

Sreća — to je cilj svih ljudskih napora. A sreće još nema! Činj nam se, da sreća živi samo u pričama, sa-

Život, a ne mrtva slova

Spremamo se na 1300 jubilej našega pokrštenja. Trinaest vjekova je za nama od časa kada smo kao narod pristupili kolu velike kršćanske obitelji. Duga su to vremena a još jači je značaj samoga čina. Nije svejedno biti ili ne biti kršćanski narod, i to ne govorimo samo mi koji u ovoj točki odmah mislimo na sakramentalni značaj, nego to govore i ljudi koji od kršćanstva imaju samo to da su približeni na papirima u matičnom uredu.

Kao što smo kao pojedinci svakakvih čudi, naravi i značaja, tako smo i kao narodi u raznim vremenima različiti u mnogomu. Ali, pa sada se mi opirali uticaju milosti i surađivali s njom malo više od ništa, život kaže da je kršćanstvo, svima onima koji mu pripadaju, dalo svoje pečate koji su od posebne cijene i značaja.

Što bi bilo od pojedinih malih, a i velikih naroda, u vremenima previranja i borba što su ih diktirali svakakvi interesi, da nisu pristupili kolu kršćanstva, neka nagađaju povjesničari: Svi znamo jedno: narodi, u onim vremenima seoba i masovnih pomicanja, koji su odbili Križ, utopili su se u moru bjenskih sukoba i borba za prava i slobodu.

Život uči, mi samo čitamo iz knjige života, da je kršćanstvo najjača moć sabiranja narodnih snaga. Ne govori se napamet, nego pozivom na dokumente prošlosti, i one koja nam je neposredno za petama, da je kršćanstvo i nama bilo centralna os oko koje se je sve sabiralo i najjača tvrđava u obrani za život dostojan života. Sve protivne sile nalazile su u kršćanstvu jednoga naroda najsnažniji otpor, kada je bila u pitanju čast, ponos i sloboda naroda, kao jedinice samostalnosti i prava biti svoj na svome.

Tomu se ne treba posebno ču-

Oko rješenja hrvatskog pitanja

Beogradska »Nezavisna Tribuna« u jednom svom zadnjem broju donosi uvodnik posvećen rješavanju hrvatskog pitanja. Među ostalim u tom članku čitamo i ovo: »Uz mnoge reforme i izmjene koje Hrvati zahtijevaju, potrebno je prije svega stvo-

mo u mašti i sanjama, kao i zlatokosa vila. — Pa gdje, zapravo, stanuje sreća! — U palači, u kojoj stanuje bratstvo i sloboda! Jer, bez bratstva i slobode nema ni sreće!

Francuska revolucija je buknuła, jer su se ljudi osjećali nesretnima, pa su čeznuli za srećom. Mislili su, da će im se sreća poroditi na krilu bratstva i u naručaju slobode. I dobro su mislili! Dobro su mislili, ali slabo radili. — Baš oni koji su propovjedali bratstvo, postupali su sa svojim bližnjima nebratski, i koji su se borili u ime slobode, poslji se oduzeli slobodu

ti, niti se mučiti u traženju zadnjih razloga te životne zbilje. Ima samo jedan razlog, koji nam sva vrata otvara, a to je: kršćanstvo je naziranje koje ima ljestvicu dobro i pravilno poredanih vrednota, kod koje se znade što je prvo, a što je drugo, pa zato u svim zapletajima koje život donosi zna odrediti svemu svoje mjesto.

Sva duhovna dobra danas znaju za teške lomove. I kršćanstvo kao nosilac prvih duhovnih dobara, zapluskivano je i prijeli mu se smrću. Ne duhovna dobra kao takva, ni kršćanstvo kao vjera i nauka donesena s neba, nego mi, nosioci njegovi, mi, kršćani ovoga vremena, doživljavamo lomove u našim dušama, jer slušamo glasove i idemo stazama svakakvim, samo ne kršćanskim. Prošlost nas može nadahnjivati, ali se samo od nje ne da živjeti. Mi se nadahnjujemo nad trinaest vjekovnim jubilejem krštenja, ali najbolja proslava bi bila: pobuditi kršćanstvo u narodnom životu i ojačati ga u dušama pojedinaca.

To bismo mi htjeli, da naši ljudi, ljudi kojima je povjerenno vodstvo narodnoga broda budu svijesni istine da su oni na čelu kršćanskoq naroda, naroda koji kršćanstvu duguje ono što ima, i da ta svijest dolazi do vidnoga izražaja ne samo u govoru s priznanjem, nego u životu s djelovanjem. Mađarski parlamentarci su nedavno obavili duhovne vježbe. Kada ćemo mi doći do toga da naši zastupnici u skupinama obavljaju duhovne vježbe!

Kršćanstvo nije prazna forma, nego život. Kršćanstvo bez života mrtvo je slovo.

Mi kao kršćani ne ćemo biti nikada zadovoljni s nikim, pa sada mu brk bio do uha, koji misli, da čisto kršćanski narod može trpjeti, da ga predstavljaju oni kojima je život daleko od praktičnog kršćanstva.

Junior

stanoviti ljudi svaki čas očekuju, da u novinama bude objavljeno, da je sporazum postignut. Oni smatraju, da se hrvatsko pitanje može riješiti jednim potezom pera. Za nas je jasno, da ima proći još mnogo vremena (pod. Ur.), da se sporazum ostvari, pošto na putu stoje, ne samo tehničke, već i psihološke smetnje. Mnogo je već to, što danas cio narod, cijela Jugoslavija, hoće sporazum i što je na upravi zemlje vlada, koja ne samo govori o sporazumu, već poduzima i mnoge korake u korist inicijative, da se taj sporazum ostvari.

Nedjeljni »Slovenec« govoreći o problemu sporazuma, kaže:

»Kad će se Srbi i Hrvati složiti i potpisati sporazum još se ne zna. Sigurno je, da su se mjerodavni vladini krugovi s predsjednikom Ministarskog savjeta g. Cvetkovićem na čelu i dr. Mačkom kao predstavnikom cijelog hrvatskog naroda sporazumjeli u glavnim načelima, po kojima bi sporazum imao biti izgrađen, a da se o detaljima još raspravlja i stručnjaci proučavaju kako bi se sporazum tehnički pravilno sastavio. To je naročito potrebno zbog toga da bi sporazum predstavljao nešto čvrsto i bio tako sastavljen da kod njegovog izvođenja ne bi mogli nastati među Srbima i Hrvatima novi sporovi.

Izgleda da imaju pravo oni koji tvrde da te stvari nije moguće dovršiti za nekoliko dana ili tjedana već da ćemo pred završetkom sporazuma stajati vjerojatno tek u kasnu jesen, a da se to pitanje ne može i ne smije suviše odlagati, to priznaju svi, jer na to nas primorava pored unutrašnjih političkih razloga i politički položaj u Europi u kome se odnosi između dva europska tabora zaostravaju tako da će sudbina Europe uskoro biti odlučena ili u pravcu mira, kako se nadamo ili u pravcu rata. Na svaki način naša država mora biti vrlo jaka i iznutra složna da bi mogla na terazije u današnjem europskom položaju položiti svoju važnu riječ i zato oba europska tabora imaju podjednako dosta razloga da se prilike u našoj državi konačno uredi u smislu, pune sloge Jugoslavena«.

»Hrvatski dnevnik« od 24. srpnja ne može da se složiti sa »Slovencem« u potpunosti, pa kaže da je nerazumljivo zašto bi trebalo čekati rješenje u dalekoj budućnosti, i to najranije u kasnoj jeseni. Kad bi stvar tako stajala, onda da bi njezina predaja stručnjacima značila odgaganje ad kalendas graecas i ono, što se naziva politikom »vozanja«.

svakome koji nije mislio kao i oni.

Tako se najviše okomiše na Crkvu, koja je oduvijek bila najiskreniji zagovornik bratstva i slobode, a tolikim drugima, koji se proslaviše bezdušništvom, nepravdom i tlačenjem, ne skinuše ni vlas s glave.

Eto, tako se uvijek događa, kad se razumu oduzme kraljevsko žezlo, pa ga se dađe nagonu i sili, koja znade samo harati, paliti i ubijati.

Iskustvo vjekova je za nama. Tužno iskustvo; tim tužnije, što se i sudbina naših dana ne kroji po razumu i pravdi, nego silom, oružjem, ubija-

njem.

I mi se pitamo: Hoće li se ikada čovjek otriježniti! Hoće li ikada čovjek postupati kao čovjek! — Otkrivajući nebrojene zastore prošlosti, moralj bismo očajavati. Ali vjerujući u jednu Višu Silu, vjerujući u Providnost, koja je razumna i dobra, vjerujemo i u pobjedu čovječstva nad nečovječstvom, u pobjedu razuma nad silom.

Tako vjerujemo, tako radimo, i tako će nam biti! A povijest malih i velikih naroda neka nam bude učiteljica. lg.

DR. MILOŠ TUPANJANIN O SPORAZUMU. Prvak srpske zemljoradničke stranke i glavni saradnik današnjeg šefa stranke dr. Gavrilovića, dr. Tupanjanin na zboru svoje stranke u Doboju u svom govoru kazao je i ovo: »Zemljoradnička će stranka pozdraviti sporazum Srba i Hrvata bez obzira na to, tko ga svršio, jer bez sporazuma nema napretka u ovoj zemlji, a samo zadovoljan srpski i hrvatski narod može braniti zemlju od neprijatelja.«

»DUBROVNIK« O SPORAZUMU. Glasilo dubrovačkih Stojadinovića »Dubrovnik« kaže u jednom svom broju i ovo: »Trebalo izbiti iz ruku oruđe destruktivnim elementima i uvjeriti narod, da sporazum ne smije da cijepa državu na nekakvu slobodnu slovenačku, hrvatsku i srpsku. Jer slobodna Slovenija prostire se od Maribora do Ulcinja, slobodna Hrvatska od Triglava do Đevdelije, a slobodna Srbija od Maribora i Triglava do Đevdelije i Ulcinja.« Ko je to kazao da ljudi izgube po neki put logiku?

Zadnji dana bilo je neko zatišje među političkim krugovima, pa i u dnevnoj štampi. Danas je to zatišje bar u štampi prekinuto.

Na prvom mjestu imamo izjavu predsjednika vlade g. Cvetkovića pariškom tjedniku »Notre Temps«-u. Predsjednik vlade kaže:

»Jugoslavija je zaista demokratska država i nastojće da takva ostane. Naša država ima posebnu zadaću, da čuva mir i red, što će postići skupljanjem svih svojih narodnih sila. Kod toga je prvo između temeljnih pitanja uređenje hrvatskog pitanja. To uređenje se može ostvariti samo u direktnom dodiru s Hrvatima. Taj dodir je počeo već prije nekoliko mjeseci. Ja sam tada otputovao u Zagreb i ponovo ću otputovati, ako bude potrebno za sporazum, koji mora zadovoljiti Hrvate, a da ne ošteti jedinstvo države.«

O poteškoćama koje nadolaze baš zbog važnosti samog predmeta govori Samouprava u svom zadnjem broju. Kaže kako rad na konsolidaciji i rješenju pitanja nije ni jednostavan ni prost. »To je vrlo složeno pitanje i vrlo krupan zadatak, koji iziskuje i mnogo ozbiljnosti i dosta vremena, a još više iskrenosti i neposrednosti. To ljudi osjećaju, oni su sviješni složenosti ovoga problema i zato bez nervoze očekuju njegovo rješenje s dubokom uvjerenosti da će ono doći i da će učiniti kraj svim našim unutarnjim trzavicama, da će otvoriti još ljepše vidike napretku cijele zemlje.«

»Slovenec« doznaje iz pouzdanih izvora da se pregovori vode neprekidno sa svom ozbiljnošću, i važnošću, tako da nas to može utvrditi u nadi da će se već sporazum ostvariti u najboljem optimističkom smislu i najkraćem roku. Ali »Slovenec« opominje: »Međutim neka nikoga ne iznenadi i presenet, ako bi nastala još ova ili ona poteškoća, ili bi rad na sporazumu u ovoj ili onoj točki zahtijevao malo snornij tempo u razgledanju kakvog težeg problema. Mi imademo svejedno vrlo odlučne razloge da vjerujemo, da na dovršenje ovog ogromnog djela više neće trebati da se još dugo čeka.«

Podlistak

Nacionalizam i Crkva

Danas je zahvatila čovječanstvo pomutnja, koja daleko nadilazi pometnju oko babilonskog tornja. S jedne strane niču nove vrednote potrebne i nepotrebne, s kriterijem i bez kriterija, s druge se strane obaraju stare, niječu i gaze. Ljudi se više ne snalaze u konglomeratu misli, principa, sistema i zasada.

Dobri vjernici s nepovjerenjem gledaju na sve i odbijaju ideje bez obzira na njihovu vrijednost i ispravnost, u koliko im ne nalaze dovoljno i izričito opravdanje u slovima evanđelja.

Indiferentisti i liberali ne aubeći stari omiljeni običaj da se što češće očesu o Crkvu, napadaju je i predbacuju joj, i ono zbog čega oni ne bi nikako mogli prihvatiti, kad bi se ozbiljno i objektivno zainteresirali i za njezino stajalište.

Jedna od tih ideja, koja kod nedovoljno upućenih vjernika izaziva nepovjerenje, a kod liberala kritiku na račun Crkve, jest nacionalizam.

Prije nego se utvrdi odnošaj Crkve prema nacionalizmu: potrebno je

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 30. VII.: Deveta nedjelja po Duhovima — Sv. Abdon i Senen mučenici. Za vladanja okrutnog cara Decija bijahu dovedeni iz Perzije i u Rimu poradi Isusa Krista mačem pogubljeni.

Ponedjeljak, 31. VII.: — Sv. Ignacij Lojola, slavni utemeljitelj velike Družbe Isusove. U mladim danima razvratni i objesan časnik, ali u bitci kod Pamplone teško ranjen, ostavi svijet i sav se predade u službu Najvišem biću. Osnovao je Družbu Isusovu, i time uyellike zadužio čovječanstvo. Umro je na današnji dan g. 1556.

Utorak, 1. VIII.: Sv. Petar u okovima. Židovski kralj Agripa opazivši da stiče simpatije proganjajući kršćane, uhvati prvaka Apostolskog sv. Petra i sveza ga teškim okovima. No čudom Božjim Petar bijaše oslobođen.

Srijeda, 2. VIII.: Gospa od anđela — ili Asiško oproštenje — Sv. Alfonz Liguori. Rodio se je u Napulju g. 1696. Osnovao je red Redemptorista. Bio je veliki štovatelj Bl. Gospe.

Četvrtak, 3. VIII.: Bl. Augustin Kažotić. Rođen je u Trogiru. U 17 godini stupio je u dominikanski red. Kasnije postao je biskup zagrebački. Umro je 3. VIII. 1323.

Petak, 4. VIII.: Sv. Dominik. Rođen je u Španiji g. 1170. Osnovao je zaslužni Red nazvan Red pronoviednika. Bio je suvremenik sv. Frane Asiškog.

Subota, 5. VIII.: Gospa od snijega — Sv. Eusnii, koji kao starac od 116 g. podnese mučeničku smrt.

DEVETA NEDIJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Korinćanima (I 10, 6—13). — Braćo! Ne želimo zlo kao što su oni (naši oči) željeli. Niti budite idolopoklonci kao neki od njih, kao što je pisano: siede narod da jede i pije. I ustadoše da ieraju. I ne griješimo bludno kao što su neki od njih griješili, i pade ih u jedan dan dvadeset i tri tisuće. Ne iskušavamo Krista kao što su neki od njih iskušavali, na od zmiia poibioše. Niti mrmljajte kao što su neki od njih mrmljali, i izduboše od porazitelia. A ovo se sve u slici događalo nama: a napisano je za onomenu nama koji živimo u posljednja vremena. Ko dakle misli, da stoji, neka se čuva da ne padne. Da vas ne snađe drugo iskušenie osim čovječiega, a Bog je vjeran te neće dopustiti da budete iskušani većma nego što možete: nego će učiniti iskušnju i kraj, da možete podnijeti.

† SLIJD I SV. EVANĐELJE po Luki (19. 41—47). — U ono vrijeme kad se Isus približavaše Jeruzalemu gladajući grad, zaplaka nad njim govoreći: Kad bi i ti znao, i to u ovaj dan tvoj, što je za mir tvoj, ali sad je sakriveno od očiju tvojih! Jer će doći dan na tebe, i okružit će te neprijatelji tvoji onkomom, i opkolit će te i pritisnut će te odasvud, i ohorit će na zemlju tebe i sinove tvoje koji

su u tebi, i neće ostaviti u tebi kamena na kamenu, zato što nijesi upoznao vrijeme pohodenja svoga. I ušavši u hram stade izgoniti one što u njemu prodavahu i kupovahu, govoreći im: Pisaano je: Kuća je moja kuća molitve, a vi načiniste od nje špilju razbojničku. I učaše svaki dan u hramu.

ZLORABABA BOŽJEGA MILOSRDA

»Ko dakle misli, da stoji, neka se čuva, da ne padne« (Poslanica I, Korinćanima 10, 12). Ono, što se dogodilo Židovima u pustinji i kasnije u doba Isusovo te koju godinu zatim prilikom osvojenja i razorenja Jeruzolima, sve se dogodilo, kaže sv. Pavao: »Kao u slici, a napisano je za opomenu nama, koji živimo u posljednja vremena« (Poslanica).

Apostol kaže uglavnom, da ćemo i mi biti strogo kažnjeni kao i Židovi, koji nabraja ukraško nekoliko događaja, ako budemo zlorabili milost Božju. Stoga, zaključuje on, ako je ono, što se dogodilo Izraelcima, slika onoga, što će se dogoditi nama kršćanima, koji smo s Isusom Kristom svečano započeli zadnje doba svijeta, koje će trajati do općega suda, »ko dakle misli, da stoji«, to jest da će ustrajati u stanju milosti Božje, »neka se čuva da ne padne« u stanje grijeha, jer ovaj pad, osobito se često ponovi, mogao bi izazvati srdžbu Božju kao kaznu za zlorababu Božjega milosrđa.

Isti pojam nam se napominje u svetom Evanđelju, gdje se opisuje optužba i plač Isusov nad Jeruzolimom te proroštvo o neizbježivom i sudbonosnom njegovom razorenju za kaznu svojevoljne obmane i sljepoće crada, koji nije htio priznati Isusa Krista, koji ga je više puta pohodio i nastojao obratiti svojim propovijedima i čudesima. Tinična je to slika onih duša, koje odbijaju milosti Božje i ne odazivlju im se te zlorabeci dobrotu Božju slijede da griješe i tvrdokorno ostajuć u ariehu bivaju ošiniuti munjama pravde Božje.

Upravimo, međutim, svoju žarku molitvu Bogu, da se takvo zlo ne surva na nas, kao pravedna kazna za naše arijehe: »Neka bude otvorena uši milosrđa Tvooga, Gospodine, molitvama onih, koji Ti se mole, i da bi moliteljima udielio, što žele, učini, da ištu, što je Tebi угодно« (Početna molitva).

Pristupimo k svetim otajstvima, koja će se obaviti na našim oltarima, s čvrstom vjerom, da svaki put, »kadgod se obnovlja ova žrtva, izvršava se djelo našeg otkupljenja« (Prikazna molitva).

Pričešćenje otajstva Krista našega, Gospodina neka nas očisti i čvrsto siedi s Niim onako, kako je On rekao: »Ko blačuje moje tijelo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu«

Nacionalizam je u dušu usađen osjećaj, a fašizam je sistem društvenog i državnog uređenja, koji nasuprot internacionalnim hušakcima svjetske revolucije polazi sa nacionalističkog stajališta.

Nacionalist radi za svoj narod, bori se za njegovu slobodu, žrtvuje se za njegov napredak i pored svega toga može da bude radikalni protivnik cijelog fašističkog sistema i njegove ideologije.

Svak danas osjeća da je na primjer cijeli hrvatski narod osim tankog sloja pokvarenjaka ponesen duhom borbenog nacionalizma, dok se nikako ne može reći, da su se mase narodne opredijelile za fašističko društveno uređenje.

Potrebno je uvijek imati na umu ovu tako očitu razliku između fašizma i nacionalizma, da se ne bi uvijek ponovo nasiedalo onima, čija je bitna značajka lovljenje u mutnom, i koji žele zbog svojih subverzivnih ciljeva rastočiti i uništiti narodnu snagu, nitežući i pobijajući nacionalizam, kao bitni izraz te snage i njezin najpouzdaniji jamac.

Nacionalizam, koji je nerazdvojen od iskrenog rada na podizanju i blagostanju naroda nalazi svog prirodnog i najoštrijeg neprijatelja u marksizmu, koji sve svoje račune temelji

(Pričesna pjesma i Popričesna molitva).

No kako proti ovom djelu očišćenja i intimnog sjedinjenja s Isusom Kristom, našim Gospodinom, nasilno ustaju naši duhovni neprijatelji: svijet, đavao, tijelo, evo potrebe, da se obratimo svemogućstvu Božjem: »Evo, Bog nas pomaže, Gospodin je branič duše moje... Bože, u ime Tvoje spasi me i krepošću svojom oslobodi me« (Početna pjesma). »Izbavi me od neprijatelja mojih, Bože moj, i od onih, koji ustaju na me, oslobodi me« (Pjesma iz a Poslanice). Tada ćemo shvatiti, da »su zapovijedi Gospodnje pravedne, one vesele srca, i sudovi Njegovi sladi su od meda i saća« (Prikazna pjesma).

Naši dopisi

Doznajemo da je na dan sv. Jakova (25—VII) u sijenskoj bazilici sv. Bernardina (Italija) primio sv. svećenički red naš suradnik o. Denis Juričev franjevac.

Naš o. Denis stiže ovih dana k nama da u krugu svojih roditelja, rodbine, prijatelja i mještana proslavi svoj najljepši dan — svoje mladomisničko slavlje. Prvu nekrvnu žrtvu prikazat će naš Mladomisnik na blagdan Preobraženja, u nedjelju 6 kolovoza u svojem rodnom mjestu — Vodicama.

Sretnom mladomisniku, mladom leviti neka je sretan uspon ka Oltaru Gospodnjem.

PRVIČ-LUKA

Blagoslov kipa Gospe od Karmela

U nedjelju, na 16. ov. mj. — na sam blagdan Gospe od Karmela, naše je selo doživjelo izvanredno vjersko slavlje. Tog dana blagoslovljen je kip Gospe od Karmela. Taj prekrasni kip, taj ured naše crkve dobavljen je nastojanjem i požrtvovnošću vrijednih članova bratovštine Gospe od Karmela u našem selu, i članova koji su u Americi (Kalifornija). Duša ove plemenite zamisli, koja je dala i najveću materijalnu pripomoć, bila je pokojna i neprežaljena članica Jerka Skalabrin.

Ovu misao zahvalnosti pok. Jerki istakao je naš župnik vlč. o. Sebastijan Lončar u svom govoru prigodom blagoslova kipa. Da se pok. Jerki, donekle, prizna požrtvovnost, sutradan čitala se je sv. Misa za pokoj njezine plemenite duše. Blagoslovu kipa prisustvovao je i muž pok. Jerke, Niko, koji se nedavno vratio u stari kraj. Čuvši ime svoje pok. žene, i oduševljen velikom i iskrenom pobožnošću svojih seljana prema Gospi, orosile mu se oči suzama. Ovu dragu uspomenu odnijeti će Niko kad ponovno pođe u Ameriku i ispričati našim seljanima vjersko raspoloženje i pobožnost našeg sela prema Majci Božjoj.

Poslije podne bila je procesija sa kipom. Oko Majke okupilo se je staro i mlado u velikom broju. Za trajnu uspomenu ove zgrade bio je pozvan fotograf Bulat iz Sibenika.

Mještanima

samo na nezadovoljstvu gladnih masa te zbog toga teži, da ih još više izgladni, da bi tako bile što zrelije za svjetsku revoluciju.

Nacionalizam je u biti svojoj socijalan i baš tome zahvaljuje svoje unutarnje uspjehe fašizam, koji je putem probuđenog, socijalnog nacionalizma podigao životni standard naroda i stvorio time najpouzdaniju prepreku širenju divljačkog, azijskog, boljševizma.

Dok komunizam navodno hoće cijeli svijet preobraziti i po istom kalupu riješiti socijalno pitanje dvije milijarde ljudi, nacionalizam odlučno ustaje protiv te utopije i traži da se ljudi u pojednim narodima bore za bolje životne uslove i kad to postigne svaki narod, bit će tek tim posrednim putem izvršena socijalna obnova i cijelog čovječanstva.

Budući da je nacionalizam konstruktivan i realan, on priznaie i što više idealno se popunja sa svim idejama, koje predstavljaju u bilo kojem smislu pozitivnu komponentu narodnog života. S toga je razloga nacionalizam u potpunoj harmoniji ne samo sa samom idejom religioze već i s njenom realizacijom u praksi, s Crkvom.

Time je, naravno, riješen i poziti-

Širom svijeta

OKO DANZIGA. Posljednjih dana mnogo se piše o njemačkoj izjavi u kojoj se govori o mirnom rješenju danziškog spora. Po toj izjavi »politički barometar stoji danas 100 posto protiv rata«. Ne znači to da se je Njemačka odrekla Danziga. Ona je samo uvjerenja da se to može postići i bez rata. To da je i njena želja. Ne bude li se mogla ona ostvariti, naravno, ostaje otvoren još samo jedan put — rat. »Njemačka ne može da čeka godinama«.

U početku se ovoj izjavi davao senzacionalni karakter. Naravno se u tome isticali engleski listovi. Oni su u toj izjavi vidjeli neko promjenu Njemačke politike, što je mjerodavna berlinska štampa odmah najodlučnije opovrgla.

Drugi dio engleske štampe (»Times«) govori kako je izjava previše naivna i da Njemačka i dalje ide beskompromisno i bezuvjetno za tim da dobije Danzig i da bi se u želji za postignućem te svoje težnje latila i oružja i bacila svu krivicu na Poljsku poznatom krilaticom da se Njemačka samo brani. Engleska se neće obazirati na ovakve izjave i ispuniće svoje obveze.

Iz Danziga čula se ova izjava: »Još jednom se mora ustanoviti, da će njemački pokušaj da se Danzig anektira smatrati Poljska kao kršenje pravnog i političkog statusa. Poljska će biti prisiljena poduzeti potrebne mjere, da se suprotstavi takvom činu. Mišljenje Poljske jasno je formulirano od maršala Smigle-Rydzca. To je bila posljednja riječ Poljske. Nju treba još jednom da tačno pročitaju oni, koji drže da se Poljska daje prevariti bez borbe u pogledu Danziga.«

Dakle ni sa jedne, ni sa druge strane popuštanje!

Bivši ministar vanjskih poslova Engleske Anthony Eden objavio je članak u kome se veli, da je pitanje Danziga čisto strateško pitanje. Poljska mora imati slobodan izlaz na more, a to bi bilo nemoguće, ako bi Danzig ušao u sastav Reicha. Prema tome, zaključuje Eden, nije moguć nikakav sporazum u tome pitanju.

Vijesti koje su se bile pronijele o nekom tobožnjem zaimu Engleske Njemačkoj, Engleska je demantovala kao netočne, a Njemačka se odmah od njih ogradila nazivajući ih smicalicama koje bi trebale da Danzig učine polaznom tačkom za stvaranje senzacija.

Situacija je mutna i maglovita, a nema mnogo nade za razbistravanje.

NOVI SLOVAČKI USTAV. Slovački parlament usvojio je danas novi slovački ustav.

Prema novome ustavu narodni poslanici se biraju tajnim glasanjem na 5 godina. Narodni poslanik može biti svako lice koje je napunilo 30 godina života. Aktivno pravo glasa stiče se sa napunjenom 21 godinom.

Pretsjednik države bira se na sedam godina, a može postati svaki građanin koji ima bar 40 godina.

Vlada i svi viši činovnici odgovorni su

pred parlamentom. Ustav predviđa i obrazovanje državnog savjeta. (DNB)

OBRT NA DALEKOM ISTOKU. Orogomnu je senzaciju proizveo sporazum između Engleske i Japana. Sporazum je potpisan. Izgleda da je ovom prilikom likovala japanska diplomacija. Engleska se našla u mučnoj situaciji i pristala je, uglavnom, na sve japanske zahtjeve. S tim se i odrekla svoje dosadašnje politike koju je primjenjivala na Dalekom Istoku. S druge strane za sebe je učinila dobar posao, jer je već bilo počelo da gori pod nohtima i iznenadila Njemačku. Najvažnije točke sporazuma su u ovome: Engleska mora da odbije svaku pomoć Čang Kaj Seku; mora da odustane od kreditnog pomaganja Kine; mora da odustane od podržavanja kineskog dolara; priznaje postojeće stanje između Tokia, Mandžukua i zaposjednutog dijela Kine, a priznaće i sve posljedice daljne okupacije. Japan će štiti svoje pravo u Kini i Engleska neće sprečavati uspostavljanje novog reda u osvojenim krajevima. Japan će biti neutralan u eventualnom evropskom sukobu.

Japanska štampa govori o velikoj pobjedi japanske diplomacije! Engleska štampa govori o velikoj pobjedi engleske diplomacije! Evropska štampa predviđa sudbonosne posljedice Englesko-Japanskog sporazuma.

KRALJEVSKA KRUNA U KOFERU OD SVINJSKE KOŽE. Bivši albanski kralj Zogu sa gospodom i svitom boravio je ovih dana u Poljskoj. Novinari su bili uvijek u njihovoj blizini i bombardovali ih pitanjima. Tako se doznalo da pored velikog nakita kralj raspolaže bogatstvom od 250.000.000 dinara sve u zlatu. Među mnogobrojnim koferima u kojima se čuva nakit i dragulji ekskraljice Zeraldine ima i jedan kofer u kojem se nalazi kraljevska kruna Albanije. Ona predstavlja veliku vrijednost. Po riječima gđe Zogu oni se još uvijek nadaju povratku u Albaniju.

pastire.

POŽAR NADBISKUPSKE PALAČE U TOLEDU. Strašan požar potpuno je uništio nadbiskupsku palaču u Toledu. Bila je velika bojazan da vatra na zahvati i katedralu koja je zidom spojena sa palačom. Vjerojatno da je požar nastao uslijed eksplozije kemikalija, koje su se nalazile u ljekarni u prizemlju palače. Kardinal, nadbiskup, preuzv. Goma bio je prisutan gašenju, ali se ništa nije dalo učiniti. Srećom spasena je dragocjenjena knjižnica sa velikim brojem rukopisa i dokumenata koji potiču još iz vremena osnivanja kršćanske Crkve u Španjolskoj. Materijalna šteta je neprocjenjiva.

BELGIJA PRIZNAJE SLOVAČKU. Prema vijestima Havasa Belgija je de fakto priznala samostalnu Slovačku.

PREKO DVIJE HILJADE MOLBI ZA RAZVOD BRAKA u Engleskoj morati će da čeka dva mjeseca do zakonskog postupka, uslijed malog broja sudaca za razvod braka. Tek po svršetku sudskih ferija ove molbe će se uzeti u rad. Čovjek jednostavno da se ražali nad tim bijednicima koji će još dva puna mjeseca morati čekati na taj veliki dan.

Sv. Otac hrvatskim hodočasnicima

Prošle nedjelje među mnogobrojnim vjernicima koji su se poklonili Svetom Ocu bila je i jedna grupa Hrvata iz Zagreba — trećoredaca sv. Dominika — predvođeni mnp. o. Franjom Kovačevićem i grupa mladomisnika iz Ljubljane sa svojim profesorima.

Svim grupama je Sv. Otac uputio svoju riječ pa se naročito obratio i Hrvatima. Sveti je otac izrazio svoje veliko zadovoljstvo što može da pozdravni u Vječnom Gradu hrvatske hodočasnike koji su došli pod vodstvom mnogozaslužnih otaca Dominikanaca. Hodočasnicima je kazao Sveti Otac kako su se oni naročito posvetili pobožnosti, službi i nasliedovanju Kraljice Svete Krunice, te im preporučio da budu katolici vjerom jaki, sveti i usko vezani uz Isusa preko Marije. Katolik nutarnjeg života, govorio je Sveti Otac, koji potpuno žive u saglasnosti sa vjerom najjača je i u bit-

nosti nenadmašiva odbrana koja se može ponuditi katoličkoj Crkvi u vjerskim borbama današnjih dana.

»Ovi dobri sinovi treba mnogo da rade, mole i trpe pod vodstvom i moćnom zaštitom Majke Božje za prava, unufarnji napredak i kulturni u-ficaj katoličke vjere među junačkim hrvatskim narodom.«

Kao zalog tolikim pobjedama Sveti Otac je udjelio hrvatskim hodočasnicima, svim njihovim dragim, a nadasve djeci srdačan Apostolski blagoslov.

Svoj govor završio je očinskim pozdravom na hrvatskom jeziku, a našim hodočasnicima sretni i blaženi u zanosu viere dugo su i odano pozdravljali Vrhovnog Oca.

Sveti Otac je još jednom pokazao veliku ljubav, očinsku briegu prema Hrvatima, a Hrvati već nebrojeni put dokazali da su vjerni sinovi Svetog Oca.

Moral je apsolutan

Svi opažaju da se moralna shvaćanja često i lako mijenjaju. Kao da se razvijaju, i to, dabome, na gore. Što su još naši roditelji smatrali nedozvoljenim i zabranjenim, nemoralnim, to danas, prva generacija iza njih smatra dozvoljenim i moralnim. I jer su ljudi već davno prešli liniju poštenja, smatraju da je nemoguće da nešto bude nemoralno što hiljade i hiljade rade. Običaji, pa makar bili i neprimodni, i nemoralni, stvaraju nove principe po kojima bezglavo čovječanstvo naših dana prosuduje što je dozvoljeno, a što nije. Dozvoljeno je sva i sva, samo ne ono što bi stavilo svaku stvar na njeno pravo mjesto. Najgore je svakako u seksualnom i socijalnom pitanju. O našim »devojkama« sa modernih plaža, sa kupaćim »kostimima« (danas dva oskudna i jedna komada nekakve krpe!) i o njihovoj udaji za bilo koga i pod bilo koju cijenu (sve su vjere iste!) ne treba više ni govoriti. Jednako ni o spriječavanju začeca, pobačaja, preljuba, bračnim rastavama i konkubinatom. Isto tako i na socijalnom polju imamo par »sitnica«, o iskorištavanju jadnog, gladnog i izmučenog, nezaštićenog radnika o kojima je, izgleda, i nepotrebno i beskorisno govoriti. Ako su to nekada i bili

veliki grijesi, danas su to takve »malenkosti« da tome mogu zamjeriti samo natražnjaci.

Mišljenja, pa makar i milijuna ljudi, i običaji, bilo i najvećeg dijela čovječanstva, ne mogu činiti morala. Bog je jedini zakonodavac u moralnom redu, a Crkva čuvar od Njega danog morala! Bolesni pojedinci, pa i čitavo gotovo čovječanstvo, pokvareno i površno, ne može misliti pravo, jer istinski iskreno ne traži istinu. Subjektivni moral, ne diktiran grijehom i strašću nužno se slaže sa objektivnim, Božjim!

Savremena bestidnost naših dana potrebna je samo nižim, životinjskim nagonima u nama. Višem čovjeku ona ne treba! Jednako ozbiljni ljudi malo drže do onih čije je geslo »Samo da je muškarac!...« Ljudi, ozbiljni i razboriti, osuđuju gaženje uzvišenih Božjih osnova po kojima je spolni nagon radi poroda, a ne radi ajelesnih naslada. Njima je i spriječavanje i abortus ubojstvo, a preljub, bračna rastava i konkubinatom zločin! Iskorištavati i uživati na tuđoj muc i znoju mogu samo razbojnici!

Makar izgledalo da svi misle protivno, grijeh je nedozvoljen! Moral je apsolutan! R.

Nema političke demobilizacije

»Samouprava« je donijela dopis iz Zagreba, u kojemu stoji i ovo:

»Dobra volja i vjera, da su stvari krenule pravim putem, manifestirale su se naročito prilikom posljednjih svečanosti proslave 60-godišnjice g. dra Mačka, jer su one svuda bile provedene u znaku stanovite demobilizacije čistih političkih parola«.

»Hrvatski Dnevnik« na to primjećuje:

»Hrvatski narodni zahtjevi, koji se mogu ostvariti u prvom redu političkim sredstvima, još nisu realizirani, pa je prema tome nemoguća i isključena također naša čisto

politička demobilizacija, kao što je isključena i naša gospodarsko-politička demobilizacija, sve dok se potpuno ne osigura i naš gospodarski napredak. Naprotiv, nama je danas još potrebna mobilizacija: svi naših snaga, jer ćemo tek onda moći potpuno ostvariti svoje narodne zahtjeve. Takva mobilizacija naravno nije uperena protiv pravednog i poštenog sporazuma, jer i taj sporazum može imati za svrhu samo uvođenje takvog stanja, kojemu služe i naše političke i gospodarske i kulturne i druge organizacije«.

van odnos Crkve prema nacionalizmu. Kolikogod zadaci Crkve bili duhovni, transcendentni i nezemaljski, ipak ona ne može ignorirati svakidašnjicu svojih vjernika. Crkva zna da su dobri uslovi zemaljskog života, preduslov da se ljudi valjano pripreve za nezemaljski. S tog je razloga Crkva često kroz povijest igrala odlučnu socijalnu ulogu, i u nikakvom radu za boljitak čovječanstva nije dozvoljavala, niti danas dozvoljava da joj itko prednjači.

Već stoga razloga Crkva gleda dobro na nacionalizam, koji je sav posvećen zadatku narodnog boljika, jer i sama od toga napravila svoj glavni ovozemaljski cilj.

Pravilno razumijevanje nacionalizma sa strane vjernika i iskrena odanost Crkvi sa strane nacionalista, stvaraju jedinstvenu mogućnost plodnog rada, koji se jedini može oprijeti glavnom neprijatelju čovječanstva: komunizmu.

D. Ruber

Razmišljanja

Sa kolikom znatiželjom svakog dana otvaramo dnevne listove i često puta nemirno, sa nekom radozonom slutnjom grabimo prve stranice na kojima velikim crnim slovima stoje ubilježeni krupni događaji cijeloga svijeta.

Koliko već vremena živimo u nekoj nemirnoj psihozi, u atmosferi koja gadno miriši na barut i na nešto grozno!

Pomalo smo se i navikli na to stanje, kao ono stanovnici često bombardovanih gradova koji s prezirom posmatraju bombu koja će negdje u njihovoj blizini da eksplodira. Ali iza one prividne mirnoće krije se ipak zmija potajnica koja nas često baca u tešku brigu. Jer, na koncu konca svak misli na svoju budućnost, svak posmatra stvari sa svog stanovišta i, ponajviše, daje im onakav komentar kako njemu u izvjesnom momentu konvenira.

Odakle ta strepnja, uznemirenost, nesigurnost za sutrašnjicu?

Sjetimo se prošlih i sadašnjih događaja: krvavi, bratoubilački rat u Španiji, Austrija, Sudeti, Češka, Slovačka, Albanija, Danzig, Kina, Japan, Sovjetska Rusija, Velike Sile, Sile osovine, garancije malim narodima, potilčke makinacije, dogovori, obećanja i laži, sporazumi, konvencije, lijepe riječi itd., itd.

Koliko i kako se steglo to klupko svjetske politike! Gdje mu je početak?, gdje kraj?, gdje mogućnost da nategnutost popusti, da se stanje normalizira, da se duhovi smire?

Gdje? To se pitaju svi političari, to se pita svaki čovjek koji misli.

Postavlja se prije svega pitanje kako je uopće došlo do toga. Ta mi znamo da su postojale konvencije i Mirovne konferencije, ugovori koji su kružili pune garancije, znamo da je postojalo i Društvo naroda kao budni čuvar interesa i integriteta svih naroda. Pa kako onda da se karta Evrope mijenja iz dana u dan? Kad legneš u jednoj si državi, a kad se probudiš u drugoj, skupa sa krevetom i kućom. Da li je to samo zbog toga, jer se tako nekoj gospodi protjelo? Ko je tu u pravu i gdje je pravo?

Kako to da su razni papiri na koje su mnogo puta pali potpisi najuglednijih državnika odjednom postali bez ikakve vrijednosti? Zašto se danas daje čvrsto obećanje, a već sutradan bezobzirno se preko njega gazi?

Odgovor se nalazi u jednoj drugoj činjenici koja je isto onako žalosa kao i istinita.

Ljubi bližnjega, svoga kao samoga sebe! Ljubavi nema. Boga nema. Mira Kristova nema. Neki su sve to izbacili kao staro, neupotrebljivo; drugi nisu za to nikad ni znali.

Ni konference, ni mirovni ugovori, ni društva, ni sastanci kojima je bila svrha da kroje pravdu i istinu nisu znali za Kralja mira, za Vrhovnu pravdu. I zar se mogla održati kuća od karata? Zar se mogao održati led pored vatre? Zar običnim papirnom zaklanjati prozore pred olujom i tućom i osjećati se sigurnim?

Svi se ti sastanci i ugovori sa stoje u borbi ko će koga da izaigra, ko da koga žednog da preveze preko vode, ko će više za se prigrabiti.

Niko danas ne želi rat, ali niko neće ni da popusti.

Kako može doći do kompromisa?

To slično na priču o jarcima koji su se sreli na uskom prolazu preko nekog brzog potoka. Rezultat jarčeve tvrdoglavosti bio je taj da su se oba našla u hladnoj vodi brzog potoka.

Nijedan još sastanak »velikih sila« nije bio održan za opći interes. Niko još nije digao glas u obranu poniženog i potlačenog, osim u onom slučaju kad je u toj stvari vidio svoju korist. Nijedan protest nije iskren. Sve je nedolična igra mačke i miša. Sve je nadmudrivanje, borba o prestiž, prljava konkurenca. I u toj nedoličnoj borbi trpe i nagore prolaze oni maleni

